

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע "פרשת אחרי מות"

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות - לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקודש מבית לפרכת אל פני הכפורת אשר על הארון וכו' (טז.ב) כתב השל"ה הק' זי"ע דאפשר לפרש על פי מאמר הו"ל (כתובות ג) "איזהו עושה צדקה בכל עת, זה הוון בניו ובנותיו כשהם קטנים". וא"כ, אולי יחשוב האדם, שעל ידי זה שהוא מפרנס בניו ובנותיו הוא פטור מלתת צדקה, לכן אומר הכתוב: "ואל יבוא בכל עת אל הקודש" - אינו יכול על ידי 'צדקה' זו של "בכל עת" - לבוא אל הקודש" - להתרומם ולהגיע לדרגת הקדושה, כי בכדי להשיג דרגת הקדושה, עליו לדאוג לא רק בשביל בניו ובנותיו שלו, אלא גם בשביל בניו ובנותיו של חבירו...

הוסף על כך הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלוטשוב זי"ע - דכך צריכים לפרש מאמר הו"ל הנ"ל: "העושה צדקה בכל עת" - דהיינו הנותן צדקה לאחרים תמיד בכל עת ומצב, ולא בעיתים אחדים, והו הווכח "לפרנס את בניו ואת בנותיו כשהם קטנים..."

ואילו הרה"ק רבי זושא מהאניפולי זי"ע הסביר את הפסוק כך: "ואל יבוא בכל עת אל הקודש" - אין לבוא אל הקודש לפי עיתים, כלומר: עיתים יתגבר אדם בקדושה ועתים יחלש, לפי מצביו רוח... אלא צריך להיות בקדושה תמיד, כלי הגורם של "עת"...

ובספר קרבן העני מובא: דיש כאן רמז להתנהגותו של אדם בעבודתו היום יומית. דיש אדם שעסוק וטרוד כל היום למחית בני ביתו, רודף אחרי פרנסה, ויצר הרע משיאו שזה מצוה, ומביא בפניו את מאמר הו"ל הנ"ל "איזו עושה צדקה בכל עת, זה הוון בניו ובנותיו כשהם קטנים". ואילו יש אדם המשליך אחרי גוון את כל עניני הפרנסה, ואף שבני ביתו עמוסים ברעב, בכל זאת מחשבתו ולבו דבקים בה' ובתורתו, ומקיים בעצמו "בכל עת יהיו בגדיך לבנים" (קהלת ט.ח). ואם נבחנו את שני בני אדם הללו, נגיע למסקנה שבאמת אין רצון ה' בשני הדרכים. ועל אלה אמרו הו"ל "הרבה עשו כר' שמעון ולא עלתה בידם". ומכל שכן שזה גם לא דרך, לרדוף כל היום אחרי הפרנסה, ולהיות עשוק ורצוף כל היום. וזהו כאן הרמז: "ואל יבוא בכל עת" - אל תבוא "בכל" השני סוגי "עת" - עושה צדקה בכל "עת". "ובכל עת" יהיו בגדיך לבנים". אלא לאחוז בדרך הממוצעת, תורה ועבודה גם יחד!...

בזאת יבוא אהרן אל הקודש בפר בן לחטאת ואיל לעולה (טז.ג)
על שנת ת"ח רמזו המקובלים דאז ובראשם הגה"ק רבי שמשון מאוסטרופולי זי"ע - כשנת בוא המשיח! כשהרמז מפסוק זה: "בזאת יבוא אהרן" - "זאת" בגימטריא ת"ח. וכשעברה השנה ולא בא הקץ נפלו המוני בני ישראל ביאוש. או פירסם בעל השי"ך זי"ע קול קורא וכו הפסוק הזה: "מאת ה' היתה זאת היא נפלאת בעינינו" - "מאת ה' היתה זאת" - אמנם שנת ת"ח היתה שנת פקודה, "היא נפלאת בעינינו" - שנראה בה נפלאות, אבל "זה היום עשה ה'" - המניעה היתה "היום", כמוכא בחז"ל (סנהדרין צה). ר' יהושע בן לוי שאל למשיח, אימתי יבוא מר? וענה: "היום" - אם בקולו תשמעו, קודם צריך לעשות תשובה, ובלי תשובה חסר "היום" הזה. ומסיים: והנה לתשובה צריך שלושה דברים: "צום" - תשובה, "קול" - תפילה, "ממוון" - צדקה. ושלושתם - "צום קול ממוון" יוצא ג' פעמים קל"ו, שהם בגימטריא יחדיו - ת"ח. ואמנם היה כאן "הקול קול יעקב" - שני פעמים קל"ו, היינו, צום וקול היה ליעקב, אבל הקול השלישי - ממוון לצדקה, חסר היה כנראה, ונדחה הקץ...

גם היו שדרשו את הפסוק בתהילים (צ.ב) "איש בער לא ידע", "בער" עולה כמניין ב' פעמים קל"ו, והכוונה: שאיש בער לא יודע ששני הדברים האלו מסוגלים לקרוע הגזירה, אבל "וכסיל לא יבין את זאת" - הכסיל גם לא מבין את "זאת" - שצריך את כל השלושה דברים גם יחד!...

ונתן אהרון על שני השעירים גורלות גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל. והקריב אהרון את השעיר אשר עלה עליו הגורל לה' ועשהו חטאת (טז.ה-ט)

כתב הרה"ק בעל ההיכל הברכה מקמארנא זי"ע קבלה יש בידנו, שכל מה שיש בקדושה יש כנגדו בקליפה ובטומאה, זה לעומת זה ממש, ואת זה עשה הקב"ה כדי שתהיה הבחירה החופשית לבחור בזה או בזה! ואת זה רואים גם כאן, דהיה שעיר לה' וכנגדו שעיר לעזאזל - שהוא ראשי תיבות: זה לעומת זה עשה אלוקים...

ישב פעם אחת הרה"ק רבי יעקב מסדיגורה זי"ע עם חסידיו במסיבת מרעים, ועת נדברו יראו ה' בענין של "צדיק ורע לו" - הזכיר אחד מהם את מאמרו של הבעל שם טוב הק' זי"ע על כך, שכך אמר: "מכלכל היים בהסד" - מי שהוא בבחינת היים, היינו הצדיקים, אותם מכלכל הקב"ה רק בהסד... "מחיה מתים ברחמים רבים" היינו הרשעים שהם בבחינת מתים - אותם מכלכל הקב"ה ברחמים רבים... שמע זאת הרה"ק מסדיגורה זי"ע ומיד אמר: הדברים האלה מפורשים גם בתורתנו הקדושה, ומקרא מלא הוא: "השעיר אשר עלה עליו הגורל לה' ועשהו חטאת" - השעיר לה' המה הצדיקים הם תמיד חטאת - מלשון חסרון (כמו אני ושלמה בני הטאים), "השעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל" - רמז לאנשים רשעים, יעמד חי... המה היים וקיימים, בריאים וחוקים. ולא עוד אלא שמדמים בעצמם שהם תמיד "לפני ה'" - החשובים הם לפני המקום...

ונתן את הקטורת על האש לפני ה' וכסה ענן הקטורת את הכפורת אשר על העדות ולא ימות (טז.יג)

מכלל לאו אתה שומע הן, דאם לא עשאה כתקנה חייב מיתה (רש"י). מסופר על הגה"ק רבי ישראל מפלנט זי"ע שהגיע פעם לעשיר אחד בפטרבורג בכדי לזכותו במצוות צדקה שעסק בה באותה עת. אך אותו עשיר שהיה נחשב כבעל הון עצום גם ידוע היה כקמצן עצום... כך, שלא רצה לפתוח את ליבו וכיסו למטרת בואו של רבי ישראל. נענה רבי ישראל ואמר לו: לפי הו"ל (יומא כו.) הקטורת מעשרת דכתיב (דברים לג.) "וישימו קטורת באפך", ומיד אחר כך כתוב "ברך ה' חילו". וצריכים להבין, למה באמת עשירות וקטורת משולות זו לזו? מה הקשר בין הדברים? אלא ההסבר הוא פשוט - המשיך רבי ישראל ואמר: כשם שבקטורת אם לא השתמשו בה כחוגן העונש הוא מיתה, כך אצל עשירות - אם יודעים איך להתנהג בה, אפשר לעשות על ידה דברים גדולים, ואם לאו סכנת גדולות כרוכות בה... מיותר לציין שאותו עשיר ידע בדיוק מה לעשות, אחרי אותם דברים נוקבים ושנונים!...

וכפרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאתכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהינה (כג, טו)

לאחר ברכת ספירת העומר נוהגים לומר את התפילה "ועל ידי זה ישפע שפע רב בכל העולמות", ולכאורה למה דווקא לאחר מצוות ספירת העומר אנו אומרים תפילה זו ולא לאחר שום מצווה אחרת?

ביאור נפלא שמעתי מאת כ"ק מרן אדמו"ר ממישקולין שליט"א על כך: דהנה מובא בחז"ל (חולין קה:) "כל מילי דצייר והתום, כייל ומני, לית לן רשותא למישקל מיניה". - כלומר, כל דבר שצורר, התום, מדוד או ספור, או אין רשות למזיקים לקחת ממנו.

על כן כשאנו סופרים את 'ספירת העומר', או אין רשות למזיקים לשלוט ולקחת מההשפעות שיוורדים עלינו על ידי הספירה, מטעם 'דבר הספור'. לכן אנו אומרים דווקא לאחר הספירה, 'ועל ידי זה ישפע שפע רב', כי אז ההשפעות ישארו אצלנו...